

Posudek
diplomové práce *Kláry Pergelové*
Dwa obrazy świata na przykładzie tekstów piosenek
Karola Kryla i Jacka Kaczmarskiego
(FF UK Praha 2006)

Práce diplomantky Kláry Pergelové se řadí k tomu proudu jazykovědných bádání, která propojují jazyk se široce pojatou kulturou. Považují jazyk nejen za nástroj dorozumívání mezi lidmi, ale také za zdroj informací o člověku samotném a o světě, jenž ho obklopuje. Problém vlivu jazyka na vnímání skutečnosti a její konceptualizaci, stejně jako obraz světa, který pak ve společnosti existuje, jsou už více než dvacet let předmětem živého zájmu polských jazykovědců (především z vratislavsko-lublinského okruhu), v posledních několika letech rovněž jazykovědců českých. Koncepce „jazykového obrazu světa“, jež byla v této souvislosti vypracována, budí také rostoucí zájem literárních vědců, pedagogů či filozofů jazyka.

Diplomantka si k vypracování vybrala velmi zajímavé téma, které se dosud nedočkalo příliš mnoha vědeckých zpracování. Už na začátku své práce si vytyčila několik obtížných úkolů, mezi něž patřilo mj. seznámení se s těžko dostupnou a navíc málo početnou literaturou i s tím související vypořádání se s pojmy a termíny, dosud nepříliš precizně definovanými.

S vědomím všech těchto obtíží a omezení se diplomantka rozhodla zvolit si jako téma své práce rekonstrukci vybraných fragmentů dvou obrazů světa. Jedná se o obrazy specifické, neboť vznikly na základě písňových textů dvou „bardů“, představitelů dvou kulturních okruhů: polského (Jacek Kaczmarski) a českého (Karel Kryl).

Práce se skládá z úvodu, závěru a tří kapitol, z nichž první dvě mají charakter teoretický, poslední prezentuje analýzy samostatně vypracované

autorkou. K práci je připojena také bibliografie a v podobě přílohy podrobný seznam analyzovaných textů.

V první kapitole autorka prezentuje aktuální stav vědeckého výzkumu na téma zpívané poezie. Součástí této části práce jsou také pokusy o uspořádání jednotlivých pojmů a odpovědi na otázku, kým je ve skutečnosti „bard“ a jak lze definovat zpívanou poezii. Kapitulu uzavírají informace týkající se života a tvorby dvou tvůrců, které si autorka zvolila. Kapitola druhá je krátkým uvedením do problematiky týkající se obrazů světa. Autorka na základě dostupné polské, ale i české odborné literatury načrtává základy dané vědecké koncepce a také vysvětluje pro ni klíčové pojmy (antropocentrismus, stereotyp, kategorizace, metafora). Praktická část práce se opírá o samostatně vypracované analýzy. Autorka si přitom klade za cíl pokusit se o rekonstrukci vybraných fragmentů dvou obrazů světa, konkrétně obrazů historie, boje, lásky a víry.

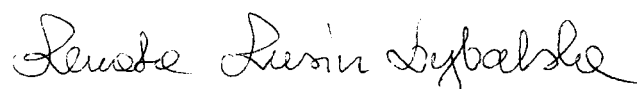
Práce diplomantky Kláry Pergelové je příkladem konsekventní a svědomité realizace tématu vybraného k analýze. Autorka se při jeho zpracování odvolává na bohatou literaturu týkající se této problematiky. Mezi ní se, kromě literatury české, objevují také četná díla z polské literatury, která autorka shromažďovala a s kterými se samostatně seznamovala, mj. i v době pobytu v Polsku. Je třeba zdůraznit autorčinu schopnost samostatné práce s vědeckými pracemi na dané téma a vhodného výběru informací. Pokud jde o teoretické nedostatky, dá se poukázat na nepřiliš precizní rozlišení pojmů jazykový obraz světa (JOS) a obraz světa (OS). Vezmeme-li v potaz nevyhraněnost druhého ze zmíněných termínů (OS) a fakt, že pro celou práci se jedná o pojem klíčový, možná by bylo dobré pokusit se ho lépe definovat.

Diplomantka se rozhodla vypracovat svoji práci polsky, což je podle mne třeba zdůraznit. Vzhledem k charakteru práce to ukazuje na schopnost orientovat se na nesnadném poli odborného jazykového stylu. Diplomantka splnila tento úkol dobře, nečetné chyby jazykové, stylistické či některé bohemismy nesnižují hodnotu práce. Značně těžší se však ukázalo ovládnutí schopnosti jazykové

analýzy, jež s sebou přináší mnoho jazykových nástrah, zvláště pro osoby učící se daný jazyk. Pochopitelnou se proto zdá být jistá opatrnost, s níž autorka formulovala některé závěry. Je však škoda, že některé analýzy nebyly v souvislosti s tím prohloubeny. Hlubší zaměření se na jazykové elementy (viz např. analýzy na str. 37–38; 53) by prezentovaná zjištění značně obohatilo a tím i zvýšilo hodnotu práce.

Předložená diplomová práce je výsledkem dlouholetého zájmu autorky o danou problematiku. Toto zaujetí bylo dobře patrné jak v průběhu shromažďování materiálu potřebného k sepsání práce, tak v průběhu jejího vzniku.

S vědomím všech zmíněných postřehů potvrzuji, že práce Kláry Pergelové splňuje kritéria určená pro vypracování diplomové práce. Hodnotím ji známkou **v ý b o r n ě** a doporučuji k obhajobě.

dr Renata Rusin Dybalska

vedoucí práce